

Властивості d^1 елементів та їх сполук
Sc, Y, La

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до рідкоземельних елементів (РЗЕ).
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до рідкоземельних елементів (РЗЕ).
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до рідкоземельних елементів (РЗЕ).
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до рідкісноземельних елементів (РЗЕ).
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до рідкісноземельних елементів (РЗЕ).
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до рідкісноземельних елементів (РЗЕ).
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до **рідкісноземельних елементів (РЗЕ)**.
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

Sc, Y, La: загальні зауваження

- Електронна конфігурація: $(n - 1)d^1ns^2$
- Єдиний ступінь окиснення: +3
- Електронна аналогія:
  - Al $1s^22s^22p^63s^23p^1$, Sc $1s^22s^22p^63s^23p^63d^14s^2$
  - Al(+3) $1s^22s^22p^6$, Sc(+3) $1s^22s^22p^63s^23p^6$
- Особливо схожі Al та Sc. У Sc сильніше виражена схильність до комплексоутворення
- Y та La відносяться до **рідкісноземельних елементів (РЗЕ)**.
- Спостерігається подібність до елементів II-A підгрупи

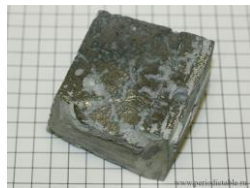
Прості речовини: загальні зауваження

Sc

Y

La

■ Деякі характеристики металів

	Sc	Y	La
$t_{пл}, ^\circ\text{C}$	1540	1502	920
$E^\circ(\text{M}^{3+}/\text{M}), \text{V}$	-2, 1	-2, 4	-2, 5

- La швидко тьмяніє на повітрі: **плівка гідроксиду!**
- Sc - добре розчиняє гази

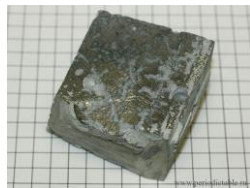
Прості речовини: загальні зауваження

Sc

Y

La

■ Деякі характеристики металів

	Sc	Y	La
$t_{пл}, ^\circ\text{C}$	1540	1502	920
$E^\circ(\text{M}^{3+}/\text{M}), \text{V}$	-2, 1	-2, 4	-2, 5

■ La швидко тьмяніє на повітрі: **плівка гідроксиду!**

■ Sc - добре розчиняє гази

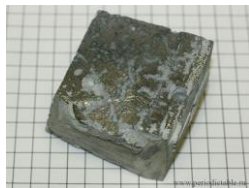
Прості речовини : загальні зауваження

Sc

Y

La

- Деякі характеристики металів

	Sc	Y	La
$t_{пл}, ^\circ\text{C}$	1540	1502	920
$E^\circ(\text{M}^{3+}/\text{M}), \text{V}$	-2, 1	-2, 4	-2, 5

- La швидко тьмяніє на повітрі: **плівка гідроксиду!**
- Sc - добре розчиняє газу

Хімічні властивості

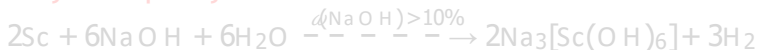
- При нагріванні активні, поводять себе як Са

- Реакції з основними реагентами

- З лугами реагує лише Sc

- Отримання

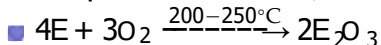
- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3 металотермія

Хімічні властивості

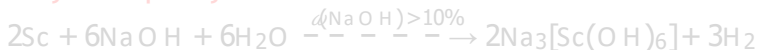
- При нагріванні активні, поводять себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- З лугами реагує лише Sc

- Отримання

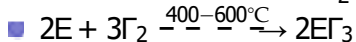
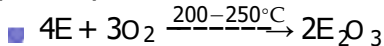
- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3 металотермія

Хімічні властивості

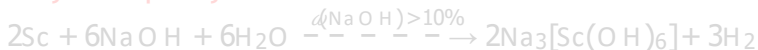
- При нагріванні активні, поводять себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- З лугами реагує лише Sc

- Отримання

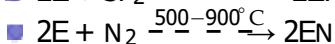
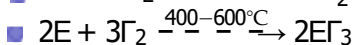
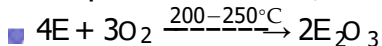
- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3 металотермія

Хімічні властивості

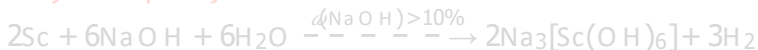
- При нагріванні активні, поводять себе як Са

- Реакції з основними реагентами

- З лугами реагує лише Sc

- Отримання

- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

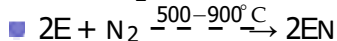
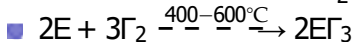
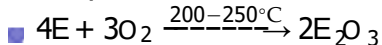
- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3 металотермія

Хімічні властивості

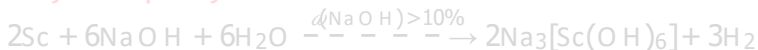
- При нагріванні активні, поводять себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- З лугами реагує лише Sc

- Отримання

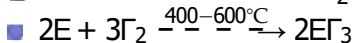
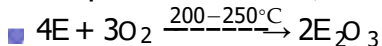
- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3 металотермія

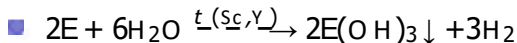

Хімічні властивості

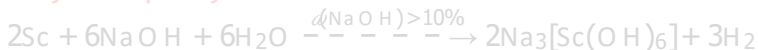
- При нагріванні активні, поводять себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- З лугами реагує лише Sc

- Отримання

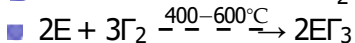
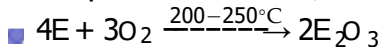
- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3 металотермія

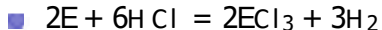
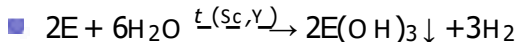

Хімічні властивості

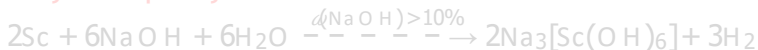
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

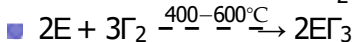
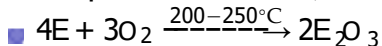

- З лугами реагує лише Sc

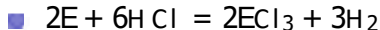
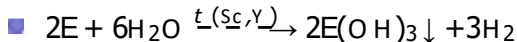

Хімічні властивості

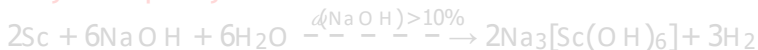
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

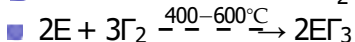
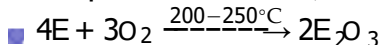

- З лугами реагує лише Sc

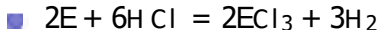
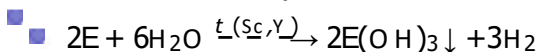

Хімічні властивості

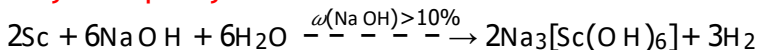
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

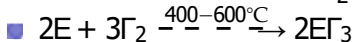
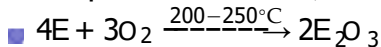

- З лугами реагує лише Sc

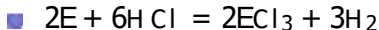
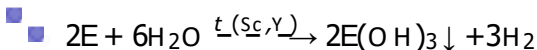

Хімічні властивості

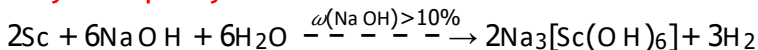
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- **З лугами реагує лише Sc**

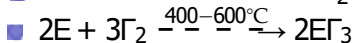
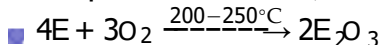
- Отримання

- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах
- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3
- металотермія: $2ECl_3 + 3Ca = 3CaCl_2 + 2E$

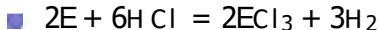
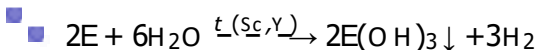

Хімічні властивості

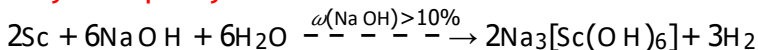
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- **З лугами реагує лише Sc**

- Отримання

- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

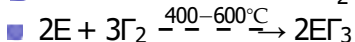
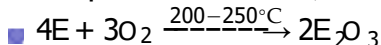
- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3

- металотермія: $2ECl_3 + 3Ca = 3CaCl_2 + 2E$

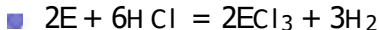
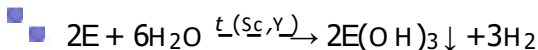

Хімічні властивості

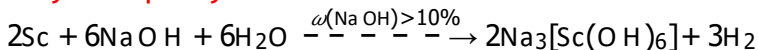
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- 3 лугами реагує лише Sc

- Отримання

- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах

- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3

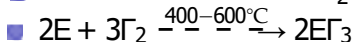
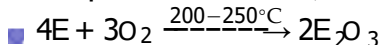
- металотермія: $2ECl_3 + 3Ca = 3CaCl_2 + 2E$

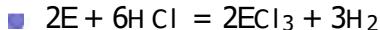
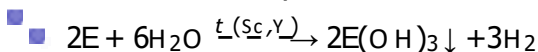

Хімічні властивості

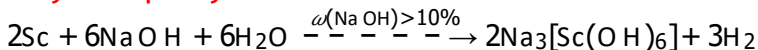
- При нагріванні активні, поведуть себе як Ca

- Реакції з основними реагентами

- 3 лугами реагує лише Sc

- Отримання

- елементи - домішка (до 3 %) у фосфоритах та апатитах
- концентрування у вигляді E_2O_3 або ECl_3
- металотермія: $2ECl_3 + 3Ca = 3CaCl_2 + 2E$

Оксиди та гідроксиди

■ Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)

■ Отримують осадженням

- $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
- $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий

■ легко реагують з кислотами:

■ з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:

■ Оксиди можна отримати розкладанням

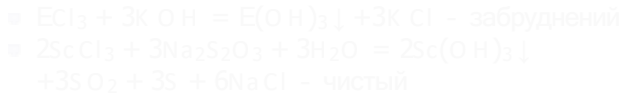
■ Амфотерний тільки оксид скандію

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)

- Отримують осадженням

- легко реагують з кислотами:

- з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:

- Оксиди можна отримати розкладанням

- Амфотерний тільки оксид скандію

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
      - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
    - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
    - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
  - Оксиди можна отримати розкладанням
    - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{\Delta} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
    - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{\Delta} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
  - Амфотерний тільки оксид скандію
    - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
    - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{\quad} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{\quad} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
    - $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
    - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{\Delta} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{\Delta} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{\quad} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{\quad} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{\quad} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{\quad} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та гідроксиди

- Гідроксиди - слабкі основи (крім $\text{La}(\text{OH})_3$)
  - Отримують осадженням
    - $\text{ECl}_3 + 3\text{KOH} = \text{E}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{KCl}$ - забруднений
    - $2\text{ScCl}_3 + 3\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O} = 2\text{Sc}(\text{OH})_3 \downarrow + 3\text{SO}_2 + 3\text{S} + 6\text{NaCl}$ - чистий
  - легко реагують з кислотами:
 $2\text{E}(\text{OH})_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ECl}_3 + 6\text{H}_2\text{O}$
  - з $\text{NaOH}_{\text{конц}}$ реагує лише $\text{Sc}(\text{OH})_3$:
 $\text{Sc}(\text{OH})_3 + 3\text{NaOH} = \text{Na}_3[\text{Sc}(\text{OH})_6]$
- Оксиди можна отримати розкладанням
  - $2\text{E}(\text{OH})_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 \xrightarrow{t} \text{E}_2\text{O}_3 + 3\text{CO}_2$
- Амфотерний тільки оксид скандію
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + \text{Na}_2\text{O} \xrightarrow{1200^\circ\text{C}} 2\text{NaScO}_2$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 6\text{HCl} = 2\text{ScCl}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$

Оксиди та сульфіді

■ Відмінність від Al_2O_3

■ Сульфіді елементів:

- Можна отримувати по-різному

- чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний ($E_x S_y$) склад

Оксиди та сульфіді

- Відмінність від Al_2O_3

- Сульфіді елементів:

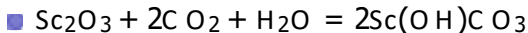
- Можна отримувати по-різному

- чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний (E_xS_y) склад

Оксиди та сульфіді

- Відмінність від Al_2O_3

- Сульфіді елементів:

- Можна отримувати по-різному

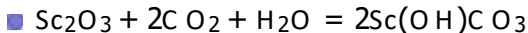

- чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний ($E_x S_y$) склад

Оксиди та сульфіді

- Відмінність від Al_2O_3

- Сульфіді елементів:

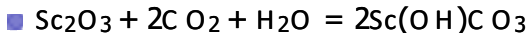
- Можна отримувати по-різному

- чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний ($E_x S_y$) склад

Оксиди та сульфіди

- Відмінність від Al_2O_3

- Сульфіди елементів:

- Можна отримувати по-різному

- чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний (E_xS_y) склад

Оксиди та сульфіді

- Відмінність від Al_2O_3
  - $\text{Al}_2\text{O}_3 + 2\text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} \sim$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 2\text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} = 2\text{Sc}(\text{OH})\text{CO}_3$
- Сульфіді елементів:
  - Можна отримувати по-різному
    - $2\text{E} + 3\text{S} = \text{E}_2\text{S}_3$
      - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{H}_2\text{S} \rightarrow \text{E}_2\text{S}_3 + 3\text{CO}_2 + 3\text{H}_2\text{O} \quad (t > 550^\circ\text{C})$
      - $\text{E}_2(\text{SO}_4)_3 + 12\text{C} \rightarrow \text{E}_2\text{S}_3 + 12\text{CO} \quad (t > 1000^\circ\text{C})$
  - чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний (E_xS_y) склад

Оксиди та сульфіді

- Відмінність від Al_2O_3
  - $\text{Al}_2\text{O}_3 + 2\text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} \sim$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 2\text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} = 2\text{Sc}(\text{OH})\text{CO}_3$
- Сульфіді елементів:
  - Можна отримувати по-різному
    - $2\text{E} + 3\text{S} = \text{E}_2\text{S}_3$
    - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{H}_2\text{S} \rightarrow \text{E}_2\text{S}_3 + 3\text{CO}_2 + 3\text{H}_2\text{O} \quad (t > 550^\circ\text{C})$
    - $\text{E}_2(\text{SO}_4)_3 + 12\text{C} \rightarrow \text{E}_2\text{S}_3 + 12\text{CO} \quad (t > 1000^\circ\text{C})$
  - чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний (E_xS_y) склад

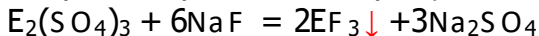
Оксиди та сульфіді

- Відмінність від Al_2O_3
  - $Al_2O_3 + 2C \xrightarrow{O_2 + H_2O} \sim$
  - $Sc_2O_3 + 2C \xrightarrow{O_2 + H_2O} = 2Sc(OH)CO_3$
- Сульфіді елементів:
  - Можна отримувати по-різному
  - $2E + 3S = E_2S_3$
  - $E_2(CO_3)_3 + 3H_2S \rightarrow E_2S_3 + 3CO_2 + 3H_2O \quad (t > 550^\circ C)$
  - $E_2(SO_4)_3 + 12C \rightarrow E_2S_3 + 12CO \quad (t > 1000^\circ C)$
  - чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний ($E_x S_y$) склад

Оксиди та сульфіди

- Відмінність від Al_2O_3
  - $\text{Al}_2\text{O}_3 + 2\text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} \sim$
  - $\text{Sc}_2\text{O}_3 + 2\text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} = 2\text{Sc}(\text{OH})\text{CO}_3$
- Сульфіди елементів:
  - Можна отримувати по-різному
    - $2\text{E} + 3\text{S} = \text{E}_2\text{S}_3$
    - $\text{E}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{H}_2\text{S} \rightarrow \text{E}_2\text{S}_3 + 3\text{CO}_2 + 3\text{H}_2\text{O} \quad (t > 550^\circ\text{C})$
    - $\text{E}_2(\text{SO}_4)_3 + 12\text{C} \rightarrow \text{E}_2\text{S}_3 + 12\text{CO} \quad (t > 1000^\circ\text{C})$
  - чисельні, мають як стехіометричний (Sc_2S_3), так і нестехіометричний (E_xS_y) склад

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

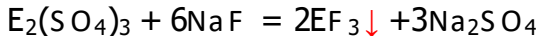
- Нагрівання на повітрі

- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

- Нагрівання на повітрі

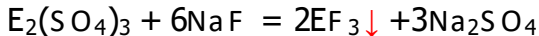

- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

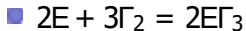

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

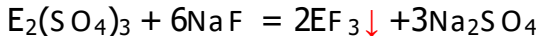
- Нагрівання на повітрі

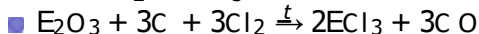
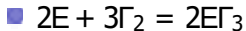
- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

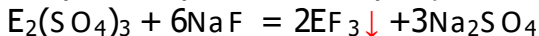
- Нагрівання на повітрі

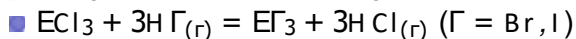
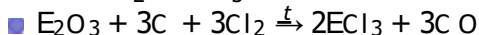
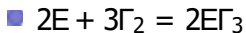
- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

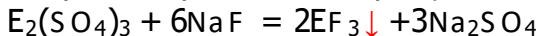
- Нагрівання на повітрі

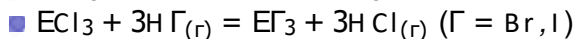
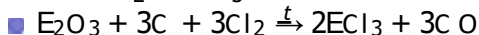
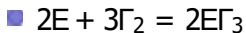
- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

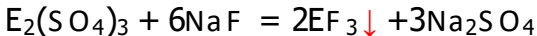
- Нагрівання на повітрі

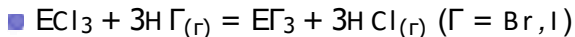
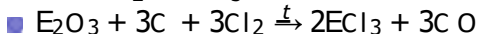
- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**

- Отримання інших галогенідів

- Галогеніди схильні до гідролізу

- Нагрівання на повітрі

$Sc\Gamma_3 + nH_2O = Sc\Gamma_3 \cdot nH_2O$ – поглинання води

- у розчині можуть бути інші продукти гідролізу

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**
$$E_2(SO_4)_3 + 6NaF = 2EF_3 \downarrow + 3Na_2SO_4$$
- Отримання інших галогенідів
  - $2E + 3G_2 = 2EG_3$
  - $E_2O_3 + 3C + 3Cl_2 \xrightarrow{t} 2ECl_3 + 3CO$
  - $ECl_3 + 3H G_{(r)} = EG_3 + 3H Cl_{(r)}$ ($G = Br, I$)
- Галогеніди схильні до гідролізу
  - Нагрівання на повітрі
  - $ScG_3 + nH_2O = ScG_3 \cdot nH_2O$ – поглинання води
  - $2ScG_3 + 3H_2O \rightarrow Sc_2O_3 + 6HG \uparrow$
  - у розчині можуть бути інші продукти гідролізу
 $ScG_3 + H_2O \ll (ScOH)G_2 + HG$

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**
$$E_2(SO_4)_3 + 6NaF = 2EF_3 \downarrow + 3Na_2SO_4$$
- Отримання інших галогенідів
  - $2E + 3\Gamma_2 = 2E\Gamma_3$
  - $E_2O_3 + 3C + 3Cl_2 \xrightarrow{t} 2ECl_3 + 3CO$
  - $ECl_3 + 3H\Gamma_{(r)} = E\Gamma_3 + 3HCl_{(r)}$ ($\Gamma = Br, I$)
- Галогеніди схильні до гідролізу
  - Нагрівання на повітрі
  - $Sc\Gamma_3 + nH_2O = Sc\Gamma_3 \cdot nH_2O$ – поглинання води
  - $2Sc\Gamma_3 + 3H_2O \rightarrow Sc_2O_3 + 6H\Gamma \uparrow$
  - у розчині можуть бути інші продукти гідролізу
 $Sc\Gamma_3 + H_2O \ll (ScOH)\Gamma_2 + H\Gamma$

- Фториди нерозчинні - отримують **легко**
$$E_2(SO_4)_3 + 6NaF = 2EF_3 \downarrow + 3Na_2SO_4$$
- Отримання інших галогенідів
  - $2E + 3\Gamma_2 = 2E\Gamma_3$
  - $E_2O_3 + 3C + 3Cl_2 \xrightarrow{t} 2ECl_3 + 3CO$
  - $ECl_3 + 3H\Gamma_{(r)} = E\Gamma_3 + 3HCl_{(r)} \quad (\Gamma = Br, I)$
- Галогеніди схильні до гідролізу
  - Нагрівання на повітрі
  - $Sc\Gamma_3 + nH_2O = Sc\Gamma_3 \cdot nH_2O$ – поглинання води
  - $2Sc\Gamma_3 + 3H_2O \rightarrow Sc_2O_3 + 6H\Gamma \uparrow$
  - у розчині можуть бути інші продукти гідролізу
 $Sc\Gamma_3 + H_2O \ll (ScOH)\Gamma_2 + H\Gamma$

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів
  - $2ScH_2 + 3H_2SO_4 = Sc_2(SO_4)_3 + 5H_2$
  - $LaH_3 + 3H_2O = La(OH)_3 + 3H_2$ (но не Sc!)

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

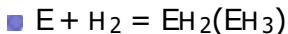

■ Нітриди менш стійкі

- $ScN + 4HCl = ScCl_3 + NH_4Cl$ - найбільш стійкий
- $YN + 3H_2O = Y(OH)_3 + NH_3$

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- EH_3 - сполуки включення H в EH_2

- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

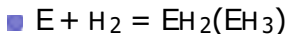

■ Нітриди менш стійкі

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

■ Нітриди менш стійкі

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

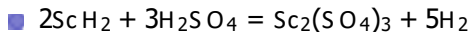
■ Нітриди менш стійкі

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

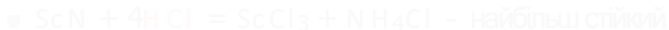
- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

■ Нітриди менш стійкі

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів
  - $2ScH_2 + 3H_2SO_4 = Sc_2(SO_4)_3 + 5H_2$
  - $LaH_3 + 3H_2O = La(OH)_3 + 3H_2$ (але не Sc!)

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

■ Нітриди менш стійкі

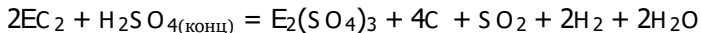
- $ScN + 4HCl = ScCl_3 + NH_4Cl$ - найбільш стійкий
- $Y_3N_2 + 3H_2O = Y(OH)_3 + NH_3$

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів
  - $2ScH_2 + 3H_2SO_4 = Sc_2(SO_4)_3 + 5H_2$
  - $LaH_3 + 3H_2O = La(OH)_3 + 3H_2$ (але не Sc!)

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

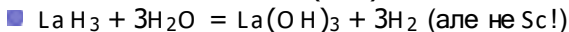
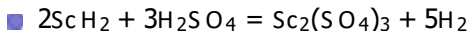
■ Нітриди менш стійкі

- $ScN + 4HCl = ScCl_3 + NH_4Cl$ - найбільш стійкий
- $Y_3N_2 + 3H_2O = Y(OH)_3 + NH_3$

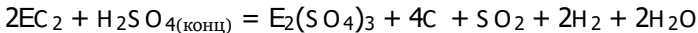
Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

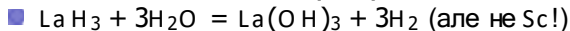
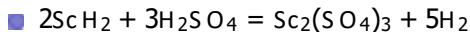
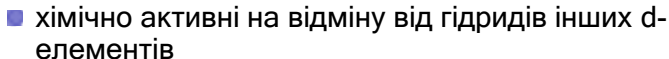
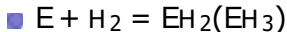
■ Нітриди менш стійкі

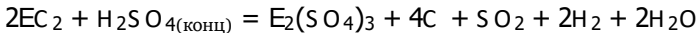

Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

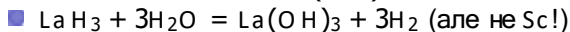
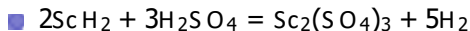
■ Нітриди менш стійкі

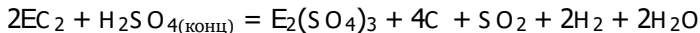
Інші бінарні сполуки

■ Гідриди

- $E + H_2 = EH_2(EH_3)$
- EH_3 - сполуки включення H в EH_2
- хімічно активні на відміну від гідридів інших d-елементів

■ Карбіди тугоплавкі, але хімічно активні

■ Нітриди менш стійкі

- $ScN + 4HCl = ScCl_3 + NH_4Cl$ - найбільш стійкий
- $YN + 3H_2O = Y(OH)_3 + NH_3$

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
    - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
    - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

- Найбільш важливі солі - нітрати та сульфати
- Особливе місце - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3$
  - Утворює основні карбонати типу $\text{Sc}_4(\text{OH})_x(\text{CO}_3)_y$
  - $\text{Sc}_2(\text{CO}_3)_3 + 3\text{Na}_2\text{CO}_3 = 2\text{Na}_3[\text{Sc}(\text{CO}_3)_3]$ -
комплексоутворення
- $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3$ мало розчинний
  - $\text{Sc}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + \text{H}_3\text{PO}_4 \sim$
  - $\text{La}_4(\text{P}_2\text{O}_7)_3 + 6\text{H}_3\text{PO}_4 + 3\text{H}_2\text{O} = 4\text{La}(\text{H}_2\text{PO}_4)_3$
- У Sc, Y, La багато розчинних солей органічних кислот

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
комплекси с ЕДТА ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

■ чисельні (більше, ніж у Al)

- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:

- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині

- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc

- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)

комплекси с ЕДТА ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:

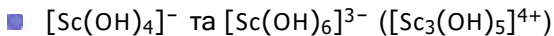
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y і La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
комплекси с ЕДТА ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:

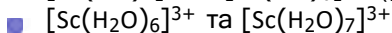
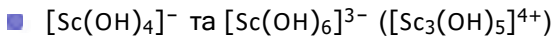
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y і La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
комплекси с ЕДТА ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:

- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y і La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
комплекси с EDTA ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y і La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
- комплекси с ЕДТА ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y і La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
комплекси с EDTA ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
- комплекси с EDTA ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
- комплекси с EDTA ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі
  - цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
  - комплекси с EDTA ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі
  - цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)

комплекси с EDTA ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

■ Комплекси Sc

- чисельні (більше, ніж у Al)
- КЧ може змінюватись, у залежності від складу розчину:
  - $[\text{Sc}(\text{OH})_4]^-$ та $[\text{Sc}(\text{OH})_6]^{3-}$ ($[\text{Sc}_3(\text{OH})_5]^{4+}$)
  - $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ та $[\text{Sc}(\text{H}_2\text{O})_7]^{3+}$
- дуже стійкі фторидні комплекси $\text{M}[\text{ScF}_4]$ та $\text{M}_3[\text{ScF}_6]$ як у твердій фазі, так і у розчині
- відомий сульфатний комплекс $[\text{Sc}(\text{SO}_4)_3]^{3-}$,
 $K_{\text{нест}} = 10^{-4}$

■ Комплекси Y и La

- менш міцні, ніж у Sc
- на практиці важливі
  - цитратні комплекси (з лимонною кислотою $\text{C}_6\text{H}_5\text{O}_7$)
  - комплекси с ЕДТА ($\text{Na}[\text{La}(\text{EDTA})(\text{H}_2\text{O})_3] \cdot 5\text{H}_2\text{O}$)

Використання сполук елементів

Скандій.

- Металічний скандій – гарний гетер: він легко розчиняє гази вже при кімнатній температурі, що використовують у техніці глибокого вакууму для видалення залишків газів.

- Скандій – легуюча добавка до сталей, що суттєво змінює їх властивості. Серед сплавів скандію є напівпровідники, феро- й антиферомагнетики, а також надпровідники.

Ітрій.

- Y_2O_3 – компонент прозорості для інфрачервоного світла кераміки (Yttralox), що витримує нагрів до $2200\text{ }^\circ\text{C}$.

- Змішаний оксид $YBa_2Cu_3O_{7-x}$ проявляє надпровідні властивості при 90 K .

- Ізотоп ^{90}Y використовують у медицині для боротьби з раком.

Лантан.

- La_2O_3 – важливий компонент так званої **просвітленої оптики**.

- LaB_6 використовують як матеріал катодів у вакуумній техніці.

- Фторид лантану та деякі інші його сполуки мають властивості люмінофорів.

